

Infekce lidským virem imunodeficiency (HIV) u dětí

doc. MUDr. Hanuš Rozsypal, CSc.

Klinika infekčních a tropických nemocí 1. lékařské fakulty a Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Bulovka, Praha

Infekce HIV u dětí je v rozvinutých zemích vzácná. Relativně nízké zastoupení žen mezi HIV pozitivními, screening těhotných a profylaktická opatření k zábraně vertikálního přenosu nedovolují významnější rozšíření infekce u dětí. Aktuálně je v České republice včetně uprchlíků z Ukrajiny ve zdravotní péči okolo 20 HIV infikovaných dětí. Účinným nástrojem péče o HIV infikované je antiretroviróvá terapie (ART), která dovoluje prakticky bezpříznakový průběh nemoci s předpokladem délky života srovnatelné s běžnou populací. Léčba dětí s infekcí HIV vyžaduje interdisciplinární přístup – přinejmenším praktického pediatra a infektologa se zkušeností v problematice infekce HIV. Praktický pediatr musí být připraven i na vzácné případy dosud neodhalené nebo nepřiznané infekce HIV u dětí. Klinický obraz infekce HIV a vedení léčby má u dětí své zvláštnosti popsané v článku.

Klíčová slova: lidský virus imunodeficiency (HIV), syndrom získané imunodeficiency (AIDS), antiretroviróvá terapie (ART).

Human immunodeficiency virus (HIV) infection in children

HIV infection in children is rare in developed countries. The relatively low proportion of women among HIV-positive individuals, the screening of pregnant women, and prophylactic measures to prevent vertical transmission hinder a more significant spread of the infection in children. Currently, there are around 20 HIV-infected children in health care in the Czech Republic, including refugees from Ukraine. Antiretroviral therapy (ART) is an effective tool in the care of HIV-infected people that allows for a virtually asymptomatic course of the disease, with a life expectancy comparable to that of the general population. The treatment of children with HIV infection requires an interdisciplinary approach: at least a general paediatrician and infectious disease specialist with expertise in HIV infection. The general paediatrician should even be prepared for rare cases of hitherto undetected or unacknowledged HIV infection in children. The clinical presentation of HIV infection and treatment management in children have its specific features described in this article.

Key words: human immunodeficiency virus (HIV), acquired immune deficiency syndrome (AIDS), antiretroviral therapy (ART).

Úvod

Syndrom získané imunodeficiency (Acquired Immunodeficiency Syndrome, AIDS) byl popsán roku 1981 a prakticky od té doby je známo i postižení dětí. V roce 1983 se podařilo objevit původce – lidský virus imunodeficiency (Human Immunodeficiency Virus, HIV). Základem efektivní péče je kombinovaná antiretroviróvá terapie (antiretroviral therapy, ART, dříve „vysoce účinná ART“, highly active antiretroviral therapy, HAART). Primární účinek ART vede k potlačení virové replikace v organismu, což se příznivě odrazí

v úpravě funkce buněčné imunity a ve svém důsledku ve zlepšení zdravotního stavu. Délka života se prakticky přiblížila populačnímu průměru a léčené děti se bez problémů dožívají dospělosti. Mimoto podání antiretroviróvých léků gravidním ženám významně snižuje riziko nákazy dítěte a výskyt infekce HIV u dětí.

Výskyt infekce HIV u dětí ve světě a u nás

Ve světě žije asi 37,7 mil. infikovaných HIV, z toho dětí 1,7 mil. (dle odhadu WHO za

rok 2020). Ročně se nakazí asi 150 tisíc dětí a za stejnou dobu zemře okolo 100 tisíc dětí. Dominujícím způsobem nákazy je vertikální cesta (zejména perinatálně). Přenos sexuální (např. sexuálním zneužíváním) a parenterální (např. intravenózními drogami nebo ve zdravotnických zařízeních) jsou raritní. Česká republika patří k zemím s nízkou séroprevalencí HIV, navíc ženy se na celkovém počtu podílí jen 13,8%. Infekce HIV u dětí v ČR je vzácná. Do dispenzární péče se dostaly jednotlivé případy dětských pacientů. Za 35 let (během nichž bylo diagnostikováno více než 4 tisíce

doc. MUDr. Hanuš Rozsypal, CSc.
Klinika infekčních a tropických nemocí 1. lékařské fakulty a Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Bulovka, Praha
hanus.rozsypal@bulovka.cz

Cit. zkr. *Pediatr. praxi.* 2023;24(1):13-16
Článek přijat redakcí: 2. 12. 2022
Článek přijat k publikaci: 18. 12. 2022